

UTDRAG

§ 11

Dnr 2018/KS 0436 016

Svar på revisorernas granskning av intern kontroll

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse antas som svar på revisionsrapporten om intern kontroll.

Beskrivning av ärendet

På uppdrag av kommunens revisorer har EY genomfört en granskning av den interna kontrollen kopplat till räkenskaperna. Inga brister som kan leda till väsentliga fel i den finansiella rapporteringen har noterats. Revisorerna har lämnat några rekommendationer till kommunstyrelsen, vilka syftar till att förstärka den interna kontrollmiljön. Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram förslag till svar till revisorerna med kommentarer till respektive rekommendation, och föreslår att kommunstyrelsen antar kommunstyrelseförvaltningens skrivelse som svar på revisionsrapporten.

Bilagor

Tjänsteskrivelse Svar på revisorernas granskning av intern kontroll kopplat till räkenskaperna.pdf
Revisionsskrivelse intern kontroll kopplat till räkenskaperna.pdf
Tyresö kommun Rapport intern kontroll 2018.pdf

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Torstein Tysklind
Ekonomichef
08-578 297 30
torstein.tysklind@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2019-02-14
1 (5)

Diarinummer
2018/KS 0436 016

Kommunledningsutskottet

Revisorernas granskning av intern kontroll kopplat till räkenskaperna

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunledningsutskottet för beslut i kommunstyrelsen

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse antas som kommunstyrelsens svar på revisionsrapporten om granskning av intern kontroll kopplat till räkenskaperna.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Kommundirektör

Torstein Tysklind
Ekonomichef

Sammanfattning

Revisionen har genomfört granskning av intern kontroll kopplat till räkenskaperna och avlämnat rapporten till kommunstyrelsen 13 december 2018. Granskningen har varit inriktad på fem områden:

- Bokslutsprocessen
- Intäkt- och inbetalningsprocessen
- Inköp- och utbetalningsprocessen
- Investeringsprocessen
- Löneprocessen

Revisionen har önskat kommunstyrelsens kommentarer till deras rekommendationer och utvecklingsområden. Ekonomiavdelningen inom kommunstyrelseförvaltningen är den avdelning som ansvarar för räkenskaperna, och har lämnat följande förslag till svar till revisorerna.

Förslag till svar på rekommendationer

Bokslutsprocessen

Revisionen har lyft två punkter under bokslutsprocessen som redan har korrigerats i bokslutet. Det finns ingen risk att dessa upprepas, och därför lämnas ingen ytterligare kommentar.

Intäkt- och inbetalningsprocessen

Har bedömts av revisionen fungera tillfredsställande.

Inköp- och utbetalningsprocessen

Den ena punkten revisionen pekar på är *att det saknas en rutin för granskning av logglistor över ändringar i fasta data i leverantörsregistret*.

Ekonomiavdelningen svarade redan på det första utkastet från revisionen att med de resurser vi har är det inte rimligt att lägga till fler manuella kontroller av leverantörerna, då vi har väldigt mycket nya leverantörer. Det är ingen effektiv resursanvändning. Det vi kan arbeta med är att få ner antalet leverantörer, och det är ett arbete som pågår.

Via systemen blir det följande kontroller som vi anser är tillräckliga:

1. Om vi råkar registrera fel siffror i organisationsnummer eller bank- eller plusgiro när vi lägger upp eller ändrar en leverantör, kommer det i så fall uppdagas när vi verifierar fakturorna (efter att vi skannat

fakturorna). Det går inte att få igenom fakturan om inte uppgifterna på organisationsnummer och gironummer stämmer på både leverantör och faktura. Att man i så fall knappar exakt samma fel två gånger är högst osannolikt, alltså har vi redan här en dubbel kontroll. Vi får fler och fler elektroniska fakturor, här ligger ju kontrollen redan vid inläsningen, så i det fallet är den helt osannolik. Även granskare och attesterare har ansvaret (vi går igenom det på vår obligatoriska utbildning) att se att belopp och giro mm stämmer. Hur man verkligen utför denna kontroll är nog väldigt olika, men den är uttalad. Vi anser därför att vi inte behöver genomföra en ytterligare kontroll manuellt för våra vanliga fakturor.

2. Om det kommer en bluffaktura från en ”riktig” leverantör, eller fakturan är kryddad med ett extra belopp hjälper inte de kontroller som föreslås. Det har ju hänt historiskt i andra kommuner och företag att chefer/tjänstemän har varit i maskopi med leverantören om att det får ske. Genom att alla fakturor både granskningsattesteras och beslutsattesteras hoppas vi minimera risken.

Den andra punkten är *att det saknas en dokumenterad periodisk kontroll för att säkerställa att inlagda behörigheter för attest och andra behörigheter inom systemet är korrekta. Rekommendationen är att de listor som inkommer kompletteras med godkännandesignatur.*

Vår uppfattning är att en godkännandesignatur inte säkerställer detta. Viktigast är att hålla en hög nivå på att kontrollera att attestuppgifterna är korrekta.

Investeringsprocessen

Revisionen vill att *nuvarande rutiner gällande ingående balans i anläggningsregistret förändras vid slutförande av ett projekt.*

Ekonomiavdelningen upplyste redan vid granskningen att detta inte är en rutin som vi kan påverka. Det är systemet för anläggningsregistret som är utformat på det sättet. Det är viktigt att påpeka att det inte finns några fel i ingående balanser i huvudboken.

Revisionen vill också *att rutinen vid delaktivering av investeringsprojekt förstärks och att en åtgärdsplan med tidplan tas fram för detta.*

Kommunen arbetar löpande för att stärka delaktiveringens.

Ekonomiavdelningen är väl medveten om att detta kan vara bristfälligt, men ytterst sett är vi beroende av projektledare på förvaltningarna för att kunna genomföra delaktivering. Den viktigaste insatsen är de träffar

ekonomiavdelningen har varje höst med berörda förvaltningar där vi tillsammans går igenom investeringsprojekten. Mer informella träffar genomförs vanligtvis också på vårvartena. Dessa genomgångar är det viktigaste instrumentet för att säkerställa investeringsredovisningen. Ekonomiavdelningen kommer vid dessa träffar att ta upp frågan om delaktivering av investeringsprojekt, och kommer särskilt ta upp de krav revisionen ställt på förbättring. Någon åtgärdsplan bedöms inte kunna förenkla detta arbete.

Löneprocessen

Gällande löneprocessen har revisionen tre rekommendationer.

Den första är *att införa en rutin där chefernas tidrapporter attesteras av en överordnad alternativt en personalansvarig/HR.*

I detta fall verkar det röra sig om en missuppfattning av rutinen. Alla avvikelser för en anställd, oavsett chef eller annan anställd, sker av överordnad chef innan löneutbetalning sker.

Däremot kostnadsredovisas chefens lön, i de allra flesta fall, på chefens eget budgetansvar (ansvar/verksamhet). Det innebär att i den utanordningslista som varje budgetansvarig ska signera elektroniskt i lönesystemet varje månad, ingår även chefens egna lönekostnader. Ingen lön betalas ut utan att underlagen som ligger till grund för utbetalning har attesterats av överordnad.

Den andra rekommendationen är *att införa en rutin där logglistor över ändringar i fasta data kontrolleras för att säkerställa att gjorda ändringar är korrekta och i enlighet med beslut. Denna kontroll bör ske regelbundet och dokumenteras på ett sådant sätt att det i efterhand är möjligt att verifiera att kontrollen utförts.*

Vi tolkar fast data som de stadigvarande uppgifterna som är registrerade på en person, såsom exempelvis anställning och löneuppgifter.

Vi har idag två kontroller vid ändring av dessa uppgifter;

1. Löneenheten gör en kontroll av ändringen när uppgiften inkommer till löneenheten av ansvarig chef.
2. Budgetansvarig chef ska kontrollera uppgifterna vid elektronisk signering av utanordningslistan.

Ytterligare kontroller är tveksamt att utföra och skulle också ge en betydande ökad administration.

Den sista rekommendationen är att *upprätta skriftliga rutiner för lönekörningen där rutinerna för kontroll av ändringar i fast data och dualitet vid utbetalning av lön klargörs.* *Eventuella kontroller i processen bör dokumenteras så att det i efterhand är möjligt att verifiera att kontrollen utförts.*

Vi har idag ett antal rutinbeskrivningar gällande löneprocessen. Dessa finns dock inte sammanfattade i ett dokument, t ex *Lönehandbok*. Det ser vi själv som ett utvecklingsområde som vi kan arbeta vidare med. Vad gäller kontroller hänvisar vi till svaret i föregående stycke gällande den andra rekommendationen.

Tyresö kommun

Revisorerna

Revisionsskrivelse

2018-12-13

Till: Kommunstyrelsen
För kännedom: Kommunfullmäktige

Granskning av intern kontroll kopplat till räkenskaperna

På uppdrag av oss revisorer i Tyresö kommun har EY genomfört granskning av den interna kontrollen kopplat till räkenskaperna (revisionsrapport 2018).

Det har inte noterats några brister som föranleder oss att bedöma att bristerna kan leda till väsentliga fel i den finansiella rapporteringen. Rekommendationer som syftar till att förstärka den interna kontrollmiljön lämnas emellertid, bland dessa finns exempelvis:

- ▶ Inköp- och utbetalningsprocessen och löneprocessen; uttag av logglistor över ändringar i fasta data och kontroll av dessa.
- ▶ Investeringsprocessen; en förstärkning av rutinerna gällande delaktivering av projekt bestående av flera etapper.

En åtgärdsplan, inkluderande tidplan, tas lämpligen fram för att åtgärda dessa iakttagelser.

Revisionen önskar kommunstyrelsens kommentarer till de rekommendationer och utvecklingsområden som lämnas i rapporten samt kommunstyrelsens åtgärds- och tidplan. Svar önskas senast den 13 mars 2019.

Under 2019 kommer vi att följa upp vilka åtgärder som vidtagits av kommunen med anledning av lämnade rekommendationer.

Revisionen står givetvis till förfogande för att besvara eventuella frågor.

För revisorerna i Tyresö kommun

Ordförande
Claes-Göran Enman

Vice ordförande
Bengt Verlestam

Tyresö kommun

Rapportering av intern kontroll
December 2018

13 december 2018

Revisorerna ska årligen granska kommunens verksamhet i den omfattning som krävs enligt god revisionssed. Granskningen ska omfatta en bedömningsrapport om att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att den interna kontrollmiljön är tillräcklig samt att räkenskaperna är rätvisande.

Som ett led i revisionen av kommunens räkenskaper har vi granskat rutiner kopplade till väsentliga redovisningsprocesser. Utifrån vår väsentlighets- och riskanalys har granskningen särskilt inriktats på följande väsentliga områden:

- Bokslutsprocessen
- Inköpsprocessen, inkl. utbetalningar
- Intäktsprocessen, inkl. inbetalningar
- Investeringsprocessen
- Löneprocessen

Vi har inte noterat några brister som föranleder oss att bedöma att bristerna kan leda till väsentliga fel i den finansiella rapporteringen. Våra iaktagelser föranleder dock rekommendationer som syftar till att förstärka den interna kontrollmiljön.

Ernst & Young AB

Jenny Göthberg
Auktoriserad revisor

Mariam Abbasi
Revisor

Innehållsförteckning

Genomförd och återstående aktiviteter	4
Översikt Tyresö kommun	5
Iakttagelser från vår granskning	6
Tidsplan	10

Genomförda och återstående aktiviteter

Genomförda och återstående aktiviteter

- Vi har genomfört merparten av vår granskning under löpande år.
- Genomförande av granskningsåtgärder under löpande år inklusive genomgång av vissa rutiner och intern kontroll.
- Följande granskning återstår delvis och slutförs nära svar/material erhålls:
 - Granskning avseende intäktsprocessen återstår delvis
 - Genomgång av protokoll sker löpande under året
 - Dataanalyser

Översikt Tyresö kommun Sammanfattande bedömning av väsentliga processer

Nedan är en vägd bedömning av risken i processen i sin helhet utifrån gjorda iakttagelser. På efterföljande sidor framgår iakttagelserna i detalj.

Process	Bedömning	Kommentar
Bokslutsprocessen	●	Vi anser att den interna kontrollen till vissa delar kan förbättras.
Intäkt- och inbetalningsprocessen	●	Vår preliminära bedömning, utifrån genomgång av ett urval av intäktsflöden, är att den interna kontrollen fungerar tillfredsställande.
Inköp- och utbetalningsprocessen	●	Vi anser att den interna kontrollen till vissa delar kan förbättras.
Investeringsprocessen	●	Vi anser att den interna kontrollen till vissa delar kan förbättras.
Löneprocessen	●	Vi anser att den interna kontrollen till vissa delar kan förbättras.

Ξ Innebär att omedelbar åtgärd behöver vidtas för att förbättra den interna kontrollen
◻ Innebär att vi anser att den interna kontrollen till vissa delar bör/kan förbättras
▢ Innebär att vi anser att den interna kontrollen fungerar tillfredsställande

Iakttagelser från vår granskning

	Kortfattad beskrivning av iakttagelse och rekommendation	Bedömning
Bokslutsprocessen	<p>Våra bedömningar vad gäller bokslutsprocessen framgår av revisionsrapport avseende granskning av delårsrapport per 2018-08-31 (Granskning av delårsrapport nr 6 år 2018). Kommunen har tydliga rutiner och ansvarsfördelning för bokslutsarbetet, dock finns vissa förbättringsområden. Exempelvis saknade delårsrapporten redovisningsprinciper och vi noterade brister i avstämningsunderlagen för posten Kassa och bank (dessa brister utredes emellertid i samband med granskningstillfället).</p> <p>Vi har följt upp med ekonomiauditedningen avseende arbetet inför implementeringen av den nya kommunala redovisningslagen, vilken ska beaktas för första gången vid upprättande av T1-bokslutet 2019.</p> <p>Ytterligare granskning av kommunens rutiner vid bokslut kommer att ske vid bokslutsgranskningen under mars 2019.</p>	
Intäkt- och inbetalningsprocessen	<p>Vi har genom intervjuer med berörda personer granskat intäktsprocesserna hänsyrliga till förskola (Barn och Ungdomsförvaltningen), hemtjänst (Socialförvaltningen) och Vatten och Avlopp (VA, Kommunstyrelseförvaltningen). Vi har även granskat stickprov från initiering av en transaktion till att den avslutas genom inbetalning.</p> <p>Visst arbete med kartläggningen av intäkter från hemtjänst och VA återstår och slutförs när underlag erhållits. Preliminär bedömning är att den interna kontrollen inom de granskade områdena är tillfredsställande.</p>	

Iakttagelser från vår granskning

Inköp- och utbetalningsprocessen	Kortfattad beskrivning av iakttagelse och rekommendation	Bedömning
	<p>Vi har genomfört en granskning av kommunens rutiner för inköp, attest samt utbetalningar. Detta har skett genom stickprov och intervjuer med anställda på ekonomiavdelningen. Även en genomgång av kommunens policys och rutinbeskrivningar har skett. I stort bedöms processen fungera tillfredsställande, dock finns förbättringsområden enligt nedan.</p> <p>Det saknas en dokumenterad periodisk kontroll för att säkerställa att inlagda behörigheter för attest och andra behörigheter inom systemet är korrekta.</p> <p>Upplägg av nya leverantörer och förändringar av data på befintliga leverantörer görs av ekonomiavdelningen. I samband med detta kontrolleras bankgironummer och en avstämning görs mot allabolag.se med avseende på organisationsnummer, F-skattesedel mm. Idag saknas en rutin för granskning av logglistor över ändringar i fasta data i leverantörsregistret.</p> <p>Vi rekommenderar att:</p> <ul style="list-style-type: none">► De listor som inkommer till ekonomiavdelningen med uppgifter om vilka personer som ska tilldelas attestbehörigheter kompletteras med godkännande signatur.► Kommunen inför en rutin där logglistor över ändringar i fasta data kontrolleras för att säkerställa att gjorda ändringar är korrekta och i enlighet med beslut. Denna kontroll bör ske regelbundet och dokumenteras på ett sådant sätt att det i efterhand är möjligt att verifiera att kontrollen utförs.	

Iakttagelser från vår granskning

Investeringsprocessen	Kortfattad beskrivning av iakttagelse och rekommendation	Bedömning
	<p>Vi har genom intervjuer med ansvariga personer samt genom stickprovsgrensning kartlagt processen för investeringar. Kommunens budget och översiktsplan för planerade investeringar samt riktninjerna för upphandling har granskats och jämförts mot processen för ett större pågående projekt där upphandling skett enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU) samt ett projekt som färdigställts och aktiverats under räkenskapsåret.</p> <p>Delaktiveringar av projekt bestående av flera etapper tillämpas enligt uppgift sällan; aktivering sker när hela projektet har färdigställts.</p> <p>Våra bedömningar vad gäller investeringsprocessen framgår även av revisionsrapport avseende granskning av delårsrapport 2018 (Granskning av delårsrapport nr 1 år 2018). I den noterades att ingående balans för materiella anläggningstillgångar inte stämmer med anläggningsregistret. Anledningen till detta är att balansen för en pågående ny anläggning justeras när projektet är färdigställt och balansen "flyttas" till en färdig tillgång.</p> <p>Vi rekommenderar att kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none">► Ser över nuvarande rutin av ändringar i ingående balans vid slutförande av ett projekt.► Förstärker rutinerna avseende delaktivering av komponenter vid större projekt.	

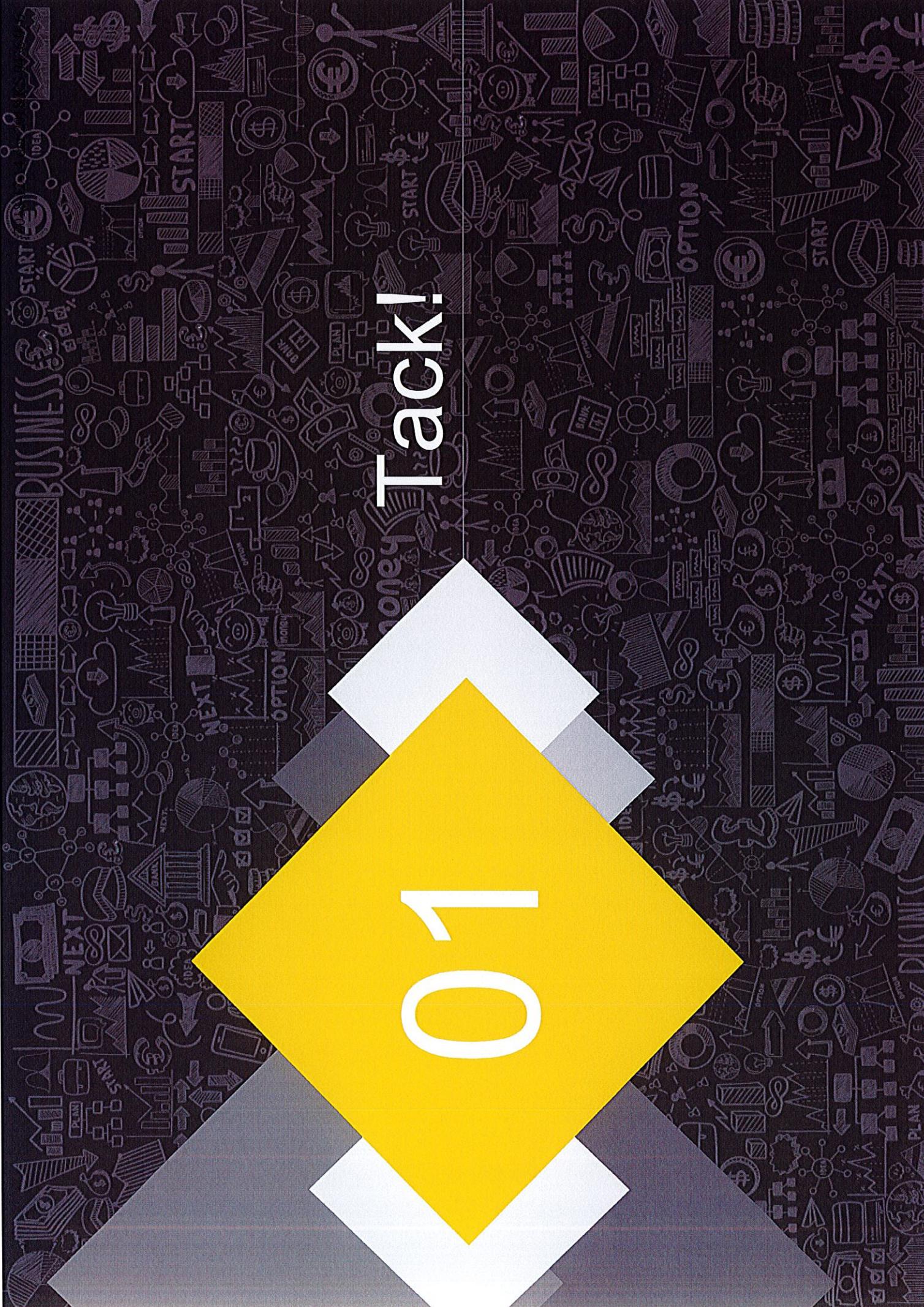
Lakttagelser från vår granskning

Kortfattad beskrivning av iakttagelse och rekommendation	Bedömmning
<p>Löneprocessen</p> <p>Vi har genomfört en granskning av lönernäringen genom intervjuer med anställda på personalavdelningen. Utöver kartläggning av rutinen har stickprovskontroll av löneutbetalningar skett i samband med granskningen.</p> <p>Kommunen genomför ingen kontroll eller uppföljning av ändringar i fast data vid exempelvis löneresension. Delar av löneprocessen är utsourcadt till CGI som lägger upp lönefilen i banken. Kommunen är inte delaktig i denna del av löneprocessen.</p> <p>Tidrapportering för heltidsanställda sker i form av frånvarorrapportering i Heroma och attesteras av chef.</p> <p>Attest av chefernas tidrapporter sker dock ej.</p> <p>Kommunen saknar skriftliga rutinbeskrivningar för processen.</p> <p>Vi rekommenderar att kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none">► Inför en rutin att chefernas tidrapporter attesteras av en överordnad alternativt en personalansvarig/HR.► Inför en rutin där logglistor över ändringar i fasta data kontrolleras för att säkerställa att gjorda ändringar är korrekt och i enlighet med beslut. Denna kontroll bör ske regelbundet och dokumenteras på ett sådant sätt att det i efterhand är möjligt att verifiera att kontrollen utförts.► Upprättar skriftliga rutiner för lönekörningen där rutinerna för kontroll av ändringar i fast data och dualitet vid utbetalning av lön klargörs. Eventuella kontroller i processen bör dokumenteras så att det i efterhand är möjligt att verifiera att kontrollen utförts. Dessutom bör chefernas löner attesteras av en överordnad alternativt av personalansvarig.	<p>Yellow dot</p>

Tidsplan

Nedan ges en översikt över typer, frekvensen och omfattningen i våra kommunikationer med Tyresö kommun.

Aktivitet	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	April	Maj
Granskning av delårsbokslutet T2												
Rapportering av delårsgranskning till de förtroendevalda revisorerna												
Granskning av intern kontroll												
Rapportering av intern kontroll till de förtroendevalda revisorerna												
Förberedelselista inför årsbokslut												
Bokslutsrevision												
Rapportering av årsbokslutsgranskning till de förtroendevalda revisorerna												

track!

01

Ernst & Young | Assurance | Tax | Transactions | Advisory

Om EY

EY är ett världsledande företag inom revision, redovisning, skatt, transaktioner och affärsrådgivning. Våra tjänster och insikter hjälper till att skapa förnuft och hållbar tillväxt på finansmarknader och i ekonomin världen över. För att hålla våra löften till våra intressenter utvecklar vi ledare och medarbetare som arbetar i team över gränserna. Vi vill att allt vi gör ska bidra till att affärsvärlden och arbetslivet fungerar bättre – för våra medarbetare, våra kunder och de samhällen vi verkar i.

EY refererar till den globala organisationen samt kan avse en eller flera medlemsföretag i Ernst & Young Global Limited. Varje medlemsföretag utgör en egen juridisk person.

© 2018 Ernst & Young AB.
All Rights Reserved.

ey.com/se

Datum 2019-02-20
 Tid 13:00–13:35
 Plats Sammanträdesrum Bollmora, kommunhuset

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2019-02-22

Paragrafer 6–17

Sekreterare

 Hillevi Elvhage

Ordförande

 Anita Mattsson

Justerande

 Anki Svensson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunledningsutskottet
 Sammanträdesdatum 2019-02-20
 Datum då anslaget sätts upp 2019-02-22
 Datum då anslaget tas ned 2019-03-16
 Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift

 Hillevi Elvhage

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Anita Mattsson (S), ordförande
Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande
Anki Svensson (M), 2:e vice ordförande
Susann Ronström (S)
Christoffer Holmström (S), tjänstgörande ersättare för Martin Nilsson (S)
Marie Åkesdotter (MP)
Dick Bengtson (M)
Peter Freij (M), tjänstgörande ersättare för Ulrica Riis-Pedersen (C)
Anders Wickberg (SD)

Ersättare

Mats Larsson (L)
Åsa de Mander (L)
Ajda Asgari (MP)
Inger Gemicioglu (V)
Fredrik Bergkuist (M)
Anna Lund (KD)
Per Carlberg (SD)

Övriga

Stefan Hollmark, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen
Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen, § 6-7 samt 11
Britt-Marie Lundberg-Björk, chef tekniska kontoret och medborgarfokus,
kommunstyrelseförvaltningen
Jonas Jansfors, HR-chef, kommunstyrelseförvaltningen, till och med § 16
Sara Kopparberg, stadsbyggnadschef, stadsbyggnadsförvaltningen, till och med § 16
Antonios Arvanitidis, it-chef, kommunstyrelseförvaltningen, till och med § 16
Robert Hammarstedt, fastighetschef, kommunstyrelseförvaltningen, § 6-9 och 11
Inger Carlsson, handläggare, kommunstyrelseförvaltningen
Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen
Robert Sirviö, kvalitetscontroller, kommunstyrelseförvaltningen, § 6-9 och 11
Ansa Haapala, kvalitetscontroller, kommunstyrelseförvaltningen, § 6-9 och 11
Brittmari Dannelöv, kommunstyrelseförvaltningen, § 6-9 och 11

Justerandes sign	au	Utdragsbestyrkande
------------------	----	--------------------

Frånvarande

Martin Nilsson (S)

Ulrica Riis-Pedersen (C)

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------